

**ПРО ДЕЯКІ ЗМІСТОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ТА
ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ
НА СТАН КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Пришко І.А., Лопоха В.В., здобувачі кафедри кримінології та кримінально -виконавчого права НАВС

Якщо узагальнити існуючі в науці підходи щодо змісту диференціації та індивідуалізації виконання покарання, як принципу кримінально - виконавчого законодавства, виконання і відбування покарань (ст. 5 КВК України), то слід визнати, що:

1) через неоднозначне розуміння та тлумачення цього поняття вченими такими ж полярними є погляди на практиці, що в кінцевому результаті впливає на ефективність виконання кримінальних покарань;

2) диференціація є загальним по відношенню до індивідуального, тобто ці явища співвідносяться як загальне та одиничне і відображають суть одного й того ж поняття (процесу, ті.н.);

3) юридична техніка, як застосована законодавцем при формуванні зазначеного принципу, дає можливість стверджувати про органічну єдність застосованих у ньому понять диференціації та індивідуалізації.

Такий висновок витікає, зокрема, із змісту сполучника «та», що вжитий у ст. 5 КВК України у словосполученні «принцип диференції та індивідуалізації виконання покарань», та який у даному випадку, як службова частина мови, служить для зв'язку однорідних членів речення. Це так званий сурядний (для з'єднання однорідних членів або рівноправних речень) сполучник, що покликаний здійснювати єднальні функції.

Таким чином, у змісті визначеного в ст. 5 КВК принципу об'єднані не два різних принципи, хоча й тотожних по деяких формах прояву, а два однорідних підпринципи, один із яких носить загальний характер (диференціація), а інший - конкретний (індивідуалізація). Як з цього принципу вірно зауважив А.П. Гель, індивідуалізація виконання покарання базується на обліку не групових (як при диференціації), а індивідуальних особливостей особи засудженого, які враховуються при відбуванні ним покарання. Такої ж думки притримується й А.І. Зубков, зауважуючи, що у залежності від того, до якої класифікації групи при диференціації зарахований засуджений, до нього все ж таки індивідуально застосовується комплекс заходів примусу та стимулювання правослухняної поведінки. Про окремі елементи єдності цих підпринципів говорять й інші дослідники, зазначаючи, зокрема, що якщо диференціація виконання покарання покликана забезпечити реалізацію справедливості, що визначається диференційованим підходом та відношенням до засуджених різних груп, то індивідуалізація покликана вибрати потрібні саме даному засудженому заходи виконання покарання щодо нього.

У контексті з'ясування змісту даного предмета дослідження та враховуючи, що у кримінальному законодавстві України принципи, що розробляються науковцями у галузі кримінального права, не знайшли свого відображення, особливої оцінки заслуговує й позиція тих вчених, які вважають, що принцип диференціації та індивідуалізації, що визначені в ст. 5 КВК, як і в кримінальному праві, обумовлюється принципом справедливості, а саме: справедливо призначене покарання утворює міцну основу для його справедливого виконання.